

Dnr II-0433
Jan-Olof Bergold/NAW

Hörselskadades Riksförbund
besöksadress: Gävlegatan 16
Box 6605, 113 84 Stockholm
tel: +46 (0)8-457 55 00
texttel: +46 (0)8-457 55 01
fax: +46 (0)8-457 55 03
e-post: hrf@hrf.se
www.hrf.se

2011-10-26

Till
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm
anders.olin@justice.ministry.se

Kommissionens grönbok om distribution av audiovisuella verk i EU: Möjligheter och utmaningar med en digital inre marknad, KOM (2011) 427 slutlig

Hörselskadades Riksförbund (HRF) har fått rubricerad grönbok på remiss och vi yttrar oss över avsnitt 5.3 Tillgång till audiovisuella verk inom Europeiska unionen, där fokus i första hand är tillhandahållande av film och tv.

HRF uppskattar att av den dryga miljonen svenskar som har nedsatt hörsel är det 600 000 personer som har så pass nedsatt hörsel att de är i behov av textning på tv, film och DVD för att på ett säkert och bekvämt sätt kunna uppfatta det talade budskapet. HRF menar således att alla tv-program, filmade webbinslag och film på bio och DVD ska vara textade. En god hörbarhet (utan störande bakgrundsljud/musik *samtidigt* med tal) är också viktigt.

Problem

För personer med en hörselnedsättning uppstår problem när svenska tv-program, webbinslag (som SVT Play, TV4 Play) och svenska filmer saknar textning (program och filmer på andra språk är vanligtvis textade i Sverige). Likaså är det ett problem när det är dålig hörbarhet (med störande bakgrundsljud samtidigt med tal) i tv och filmer.

Vid direktsända program och direktinslag i tv (oftast i nyhetsprogrammen) hinner textarna tyvärr inte med idag och budskapet blir därför hackigt och sporadiskt. För att även den så kallade direkttextningen (simultantextningen) ska få en bra kvalitet krävs att en svensk språkdatabank blir verklighet så snart som möjligt! Detta är också en av förutsättningarna för att exempelvis SVT ska kunna uppfylla sitt nuvarande sändningstillstånd med målet att alla program ska vara textade vid utgången av år 2013! Frågan utreds för närvarande i Språkrådet och ska vara klart till den 31/12 2011.

Det är också en brist när utländska tv-program vidaresänds till Sverige eller andra länder utan att den redan befintliga text-tv-textningen följer med. Som vid Utöyatragedin i somras då norsk tv:s (NRK) direktsändningar vidaresändes direkt i SVT – dock utan den norska text-tv-textningen följde med (som redan fanns för

hörselskadade personer i Norge). Samma problem förekommer vid BBC och CNN-program som kan ses i Sverige på det talade ursprungsspråket engelska, men den redan befintliga textningen vidareändras tyvärr inte. Textsignalen ska också vidareändras och inte bara bild och ljud!

Ett annat praktiskt problem är att det finns en hel flora av text-tv-sidor som man måste känna till för att knappa fram text-tv-textningen! Exempelvis är det för SVT1 s. 199, SVT2 s. 299, Barnkanalen (SVT) s. 794, Kunskapskanalen (SVT) s. 794, TV4 s. 890 med flera. Sen tillkommer också alla textade tv-program i andra länder, som exempelvis när man vill ta del av text-tv-textade nyhetsprogram när man är utomlands. Det behövs en enklare och enhetlig funktion i Sverige och Europa för att ta fram tv-textningen, till exempel CC-knapp (Closed Caption).

För utsändningar som sker genom tråd, det vill säga genom kabelnätverk som till exempel Comhems nätverk, gäller att det finns mindre möjligheter att reglera på grund av yttrandefrihetsgrundlagen. Man kan inte inskränka yttrandefrihetsgrundlagen genom att reglera sådana sändningar som sker med hjälp av kabeldistribution i samma utsträckning som det är möjligt för andra sändningar. Frågan om att utöka tillgänglighetskraven i radio- och tv-lagen till att omfatta även sändningar genom tråd (kabelnätverk) bereds – enligt uppgift – inom Regeringskansliet.

Programkanaler som kan ses i Sverige på svenska språket och som sänder från Storbritannien samt sändningar utan tråd (kabelnätverk) omfattas ännu inte av den svenska radio- och tv-lagens krav på tillgänglighet och det går därmed inte att ställa krav på textning. Här anser HRF att lagstiftningen ska stärkas.

År 2010 var endast 13 av totalt 35 nya svenska filmer försedda med svensk text. Dessa filmer tas då fram i en till två textade biografkopior som finansieras av Svenska Filminstitutet. Filmerna turnerar sen runt på SF Bios sjutton biografier i de största städerna i halvannan upp till fyra månader. De personer som vill se svenska textade filmer får alltså många gånger vänta rätt länge innan de kan se filmen. Problemen med textning sägs till stor del ha sin grund i tekniska begränsningar i den analoga visningstekniken på biograferna. Den kommande digitala visningstekniken sägs ge helt andra möjligheter att textsätta svensk film, men det har vi ännu inte sett! Med digital visningsteknik ska exempelvis en ny populär svensk film – rent tekniskt – kunna visas textad samtidigt på alla SF Bios biografier. Det ska som på dagens DVD finnas möjlighet för den enskilde biografägaren att kunna välja svensk text på de digitala filmerna. SF Bio har hittills digitaliserat cirka 70 av sina 240 biografier över hela landet och räknar med att vara klara under år 2013. Så länge det inte finns tillräckligt många digitala biografier så tas det inte heller fram några textade digitala filmer! En begränsning är också att ”smalare” kvalitetsfilmer ännu inte visas textade på bio.

Vad gäller ökad tillgänglighet för döva och hörselskadade till svensk film föreslås i Filmutredningens betänkande Vägval för filmen (SOU 2009:73) att stöd till svensk filmproduktion ska villkoras med att det ska vara möjligt att se de filmer som får stöd med svensk text på digitala biografier och i digitala videoformat (numera DVD). HFR stöder det kravet. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Förslag till lösningar – i sammandrag

Generellt ska alla svenska program på tv, webben och bio (filmer) textas och inslag med störande bakgrundsljud/musik *samtidigt* med tal undvikas.

En svensk språkdatabank måste snarast inrättas för att direkttextningen (simultantextningen) ska kunna ha en god kvalitet. Det är också en av förutsättningarna att SVT ska kunna uppfylla sitt nuvarande sändningstillstånd med målet att alla program i SVT ska vara textade vid utgången av 2013.

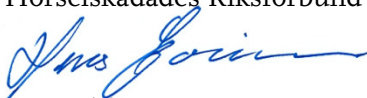
Vid vidareändring av tv-program från utlandet ska också textsignalen vidareändras – inte bara ljud och bild.

Enklare och mer enhetlig funktion i Sverige och Europa för att ta fram text-tv-textningen – som exempelvis CC-knapp (Closed Caption) i USA.

Utöka tillgänglighetskraven i radio- och tv-lagen till att omfatta även sändningar genom tråd (kabelnätverk) liksom programkanaler som sänder på svenska språket i Sverige från Storbritannien så att dessa program också textas.

Digitaliseringen av biografier och svensk filmdistribution bör få fart så att alla biografier samtidigt ska kunna visa en svensk film med svensk text (redan från premiären). HRF stöder Filmutredningens förslag i betänkandet Vägval för filmen att stöd till svensk filmproduktion ska villkoras med att det ska vara möjligt att se de filmer som får stöd med svensk text på digitala biografier och på DVD.

Vänliga hälsningar
Hörselskadades Riksförbund

Hans Ericson
generalsekreterare